

Прокоф'єва Г.С.
*аспірант кафедри економічної теорії
та історії економічної думки
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

КЛАСИФІКАЦІЯ ЧИННИКІВ СУЧАСНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Сучасний етап економічного розвитку характеризується нестабільністю та невизначеністю, які викликані як зовнішніми (світова фінансова економічна криза та її наслідки), так внутрішніми (незавершеність ринкових перетворень, складна політична ситуація тощо) обставинами. На регіональному рівні ці передумови мають свої специфічні характеристики, які в кінцевому підсумку формують траєкторію регіонального економічного розвитку.

Регіональний економічний розвиток залежить від цілої низки чинників класифікації яких представлені в роботах таких економістів як Р. Калитчак, В. Семенов, М. Портер, А. Філіпенко та ін. Найбільш комплексна класифікація включає такі групи чинників: фізико-географічні (територіальне розташування, клімат, природні ресурси); етно-лінгвістичні та релігійні (національність, мова, конфесійна приналежність), які мають велике емоційне навантаження та іноді деструктивно впливають на регіональний економічний розвиток; історичні (особливості історичного розвитку регіону, перебування регіонів у межах різних державах, у різних цивілізаційних системах); ідеологічні чинники (ідеологічні преференції, стабільність електоральних уподобань, прагнення здійснити спільний політичний проект); соціально-економічні (основні макроекономічні показники, величина інвестицій, в т.ч. іноземних, розподіл фінансових коштів між центром і регіонами, структурні зрушення, рівень безробіття тощо); адміністративні чинники, пов'язані з інституціоналізацією регіональних процесів; зовнішні (діють в регіонах, що опинилися в межах іншої держави внаслідок певних причин, в т.ч. і внаслідок військових дій, але зберігають свої особливості); наднаціональні (глобалізація та інтеграція) [1].

Серед названого комплексу чинників безпосередньо на регіональний економічний розвиток впливають соціально-економічні та наднаціональні. Тому перш за все аналіз слід проводити з врахуванням саме цих груп чинників. В сучасній економічній літературі існують різні підходи до аналізу чинників, що

впливають на регіональний економічний розвиток, починаючи з відомого ромбу М. Портера [2] і закінчуючи SWOT – аналізами [2; 3]. Як відомо, М. Портер розглядає чотири групи взаємозв'язаних чинників, що визначають конкурентоспроможність національної та регіональної економік. Це – умови для факторів; стан попиту; стійка стратегія компаній, структура та змагальність; споріднені і підтримуючі галузі [2]. Крім того, М. Портер не виключає випадковість, а також відводить велику роль державі, точніше уряду. SWOT – аналіз передбачає вивчення переваг, недоліків, можливостей та загроз [3; 4].

Чинники, що впливають на регіональний економічний розвиток, можна розглядати також на трьох рівнях: внутрішньорегіональному або внутрішньому, національному та наднаціональному (рівень регіонально інтеграційного угруповання і світовий).

Література:

1. Калитчак Р. Г. Регіоналізм у європейських інтеграційних процесах / Р.Г. Калитчак. – К.: Знання, 2007. – 303 с.
2. Портер М. Конкуренція / М.Портер. – М., СПб., К.: Издат. дом «Вильямс», 2006. – 608 с.
3. Семенов В.Ф., Проценко Т.О. Регіональна економіка. Навч. Посібник / За ред. В.Ф. Семенова. – К.: «МП Леся», 2009. – 708 с.
4. Філіпенко А.С. Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність / А.С. Філіпенко. – К.: Знання, 2007. – 670 с.